

Aleg. 110.

Sprawozdanie

komisyi administracyjnej o wniosku posła Grossa postawionym z powodu, iż w roku 1891 sesya Sejmowa nie została zwołaną.

Wysoki Sejmie!

Wniosek posła Grossa i towarzyszy dąży do tego, aby Wysoka Izba wyraziła wobec c. k. Rządu swe zastrzeżenie z powodu, iż Sesya Sejmowa w roku przeszłym nie została zwołaną i zarazem wezwała c. k. Rząd, aby w przyszłości nie dopuszczał do naruszania konstytucyą zawarowanych praw krajowych.

Komisyja administracyjna, której ten wniosek został przekazany, dzielając w zupełności motywa wypowiedziane przez wnioskodawców, uważa za rzecz koniecznie potrzebną, aby Wysoki Sejm prawa swe wyraźnie zastrzegł i na ich naruszenie wskazał. Koniecznym to jest tem bardziej, że w przeciągu ostatnich lat kilkunastu niezwołanie Sejmu powtarza się już po raz drugi. Postanowienia statutu krajowego są w tej mierze stanowcze i jasne i wymagają, aby Sejm co roku był zwoływany choćby dla uchwalania krajowego budżetu, bez czego pobór wszelkich krajowych dodatków do podatków, jako też szafunek funduszami krajowymi są bezprawne.

Wprawdzie nie ma wcale podstawy do tego, aby przypuszczać, iż c. k. Rząd z intencyą nie uczynił zadość przepisom Statutu krajowego i w roku przeszłym nie zwołał Sejmu krajowego. Okoliczności wyjątkowe i ważne, które wpłynęły na przedłużenie obrad Rady Państwa, a przeszkodziły wcześniejszemu zebraniu się Sejmu, są powszechnie znane. JE. P. Namiestnik wskazał też na nie w pierwszej swej przemowie na tegorocznym Sejmie i zapewnił, iż c. k. Rząd dalekim był od zamiaru ukrócenia jakichkolwiek praw krajowych, a zarazem zaznaczył, iż zamiarem jest c. k. Rządu, aby fakt niezwołania Sejmu w przyszłości się nie powtarzał.

Przyjmując te oświadczenia Reprezentanta c. k. Rządu do wiadomości z całą dobrą wiarą i szczerą ufnością, stwierdzić jednak należy fakt, iż Sejm w czasie należytych zwołanych nie

był a zarazem zaznaczyć, że niewątpliwie byłby się znalazł w ciągu roku stosowny czas na odbycie sesji Sejmu krajowego, gdyby c. k. Rząd z góry był ułożył plan całej parlamentarnej kampanii z uwzględnieniem zadań, które Rada Państwa miała załatwić. Wszak łatwo było przewidzieć, iż rokowania o traktaty handlowe ukończone zostaną w czasie takim, że Rada Państwa będzie się musiała niemi zająć w końcu roku przeszłego i w styczniu roku bieżącego. Z uwagi na tę okoliczność można było Sejm krajowy zwołać we wrześniu, a sesja Sejmowa byłaby się odbyła w czasie odpowiednim i dogodnym.

Niezwołanie Sejmu krajowego na doroczną sesję jest nie tylko teoretycznie naruszeniem praw kraju konstytucyjną zagwarantowanych, ale i praktycznie przynosi wielką szkodę gospodarstwu krajowemu i działalności wszystkich ciał naszych autonomicznych. Już poprzednio wspomniano, że bez zezwolenia Sejmu pobór krajowych dodatków do podatków jest bezprawny i niepowinien mieć miejsca. Jeżeli zaś pobór dodatków został wstrzymanym, to wyschłoby owo jedyne prawie źródło, z którego Wydział krajowy może pokrywać nieodzowne wydatki na bieżącą administrację. Liczne nasze ciała autonomiczne, jak powiaty i gminy potrzebują uchwał Wysokiego Sejmu dla poboru tych dochodów płynących z rozmaitych opłat, nuyt, niektórych dodatków do podatków i t. d.

Jeżeli Sejm tych uchwał w należytych czasie nie powźmie, to gospodarka powiatów i gmin narażoną jest na szkodliwy zastój i dotkliwą stratę. W kraju naszym przez tak długi szereg lat pod każdym względem zaniedbanym przedstawiają się liczne pola do działania, na które też Reprezentacja kraju troskliwą swą uwagę zwróciła. Wysoki Sejm dąży stale do rozwinięcia i podniesienia szkolnictwa ludowego, szkolnictwa fachowego rolniczego i przemysłowego, stara się o poprawę komunikacji, o wprowadzenie licznych a doniosłych melioracji gruntowych i regulacji rzek, popiera początkujący przemysł krajowy na różnych polach, nie mówiąc już o wielu innych zadaniach, które sobie Sejm wytknął.

Wszystkie te sprawy wymagają, aby Sejm, zbierając się co roku, uchwałami swymi regulował bieg spraw, aby uchwalał potrzebne wydatki i obmyślał środki na ich pokrycie. Niezwołanie się Sejmu może pociągnąć za sobą ten skutek, że cała ta działalność, tak dla kraju ważna i pożyteczna, dozna wstrzymania, a przynajmniej opóźnienia, ku wielkiej szkodzie kraju. Dlategoż, tak ze względu na zagwarantowane prawa konstytucyjne kraju, jak i na najważniejsze jego interesy moralne i materialne, domagać się usilnie należy, aby Sejm krajowy co roku na sesję zwyczajną był zwoływany i aby mu dano czas dostateczny do spełnienia licznych a ważnych czynności, do których konstytucyjną jest powołany.

Zastrzedz również należy, że obecnie odbywająca się sesja ma tylko zastąpić sesję z r. 1891, że zatem w roku bieżącym zwołaną będzie druga sesja, na którejby daną była możność i dostateczny czas do uchwalenia budżetu krajowego na rok następny. Żądanie to wyraził stanowczo JE. Książę Marszałek w mowie, zagajającej obecną sesję Sejmu krajowego, a żywić trzeba nadzieję, że życzeniu temu, zgodnemu z najważniejszymi interesami kraju, zadość się stanie.

Wydział krajowy, który już nieraz w poczuciu swego względem kraju i Sejmu obowiązku upominał się usilnie u c. k. Rządu o zwoływanie i dłuższe trwanie sesji sejmowych, powinien i nadal w razie uznanej przez siebie potrzeby przypominać c. k. Rządowi zwołanie sesji sejmowych i starać się wyrobić, aby Sejmowi danym był dostateczny czas dla jego czynności.

Wydział krajowy użyje niewątpliwie wszystkich tych środków, jakie konstytucja wskazuje, w celu poparcia tak żywotnych interesów kraju.

Komisja administracyjna uznaje z tych wszystkich powodów wnioski posła Grossa za uzasadnione i zaleca Wysokiej Izbie jego uchwalenie.

Komisja administracyjna wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wyraża żywe ubolewanie z powodu, że wbrew postanowieniom statutu krajowego nie był w roku 1891 zwołany, i że przez to pozbawiony był możności spełnienia w czasie właściwym swego zadania tak pod względem ustawodawczym, jako też pod względem zarządu skarbem krajowym i krajowymi zakładami.

2. Sejm oświadcza, że obecna sesya Sejmowa ma tylko zastąpić sesyę z roku 1891, — wyraża przeto przekonanie, iż w ciągu roku 1892 zwołaną będzie osobna, właściwa sesya za rok bieżący.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby na przyszłość starał się o ścisłe przestrzeganie prawa kraju, ze statutu krajowego płynącego, ażeby Sejm był zwoływany co roku, w porze właściwej i na czas dostateczny do wykonania wszelkich czynności, do których Sejm jest konstytucyjnie powołany.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby nad wykonaniem powyższych uchwał czuwał, a w razie potrzeby z całą stanowczością o nie się upomniął.

Lwów, dnia 12. marca 1892.

Przewodniczący:

Szczesny Koziebrodzki w. r.

Sprawozdawca:

Gustaw Romer w. r.

